

Шифр «Державна підтримка»

ЗМІСТ

Анотація.....	3
1. Об'єктивна необхідність та суть державної підтримки підприємництва	6
2. Стан розвитку та державної підтримки підприємництва в області.....	13
3. Механізм і програма державної підтримки малого і середнього підприємництва області.....	23
Висновки.....	19
Список використаних джерел.....	20
Додатки.....	34

АННОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. При формуванні ринкових відносин важливе значення має створення і розвиток підприємницьких структур. Світовий та вітчизняний досвід свідчать про їх суттєвий вплив на економіку країн. Такі структури сприяють розвитку конкуренції, створюють нові робочі місця, наповнюють ринок товарами та послугами, стримують монополізм і формують новий соціальний прошарок підприємців-власників. На шляху функціонування підприємницьких структур є цілий ряд проблем, що стримують їх розвиток і ефективність господарювання. Тому актуальним залишається формування механізму і програми державної підтримки підприємницьких структур для підтримки і стимулювання суб'єктів бізнесу.

Мета і завдання дослідження. Метою наукової роботи є обґрунтування та поглиблення теоретичних і методичних підходів до систематизації складових механізму і програми державної підтримки підприємницьких структур, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Для досягнення мети в роботі поставлено і вирішено такі наукові та прикладні **завдання**:

- розкрити необхідність та суть державної підтримки підприємництва;
- здійснити аналітичний огляд та оцінку стану розвитку та державної підтримки підприємництва в області;
- обґрунтувати складові механізму і програми державної підтримки підприємництва області.

Об'єктом дослідження є процеси формування механізму і програми державної підтримки підприємницьких структур в області.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних засад формування механізму і програми державної підтримки підприємницьких структур.

Методи дослідження – монографічний, метод системного аналізу, статистичний, розрахунково-конструктивний.

Інформаційною базою дослідження стали закони України, постанови Кабінету Міністрів України, дані Державної служби статистики України, аналітичні та статистичні матеріали центральних органів державної виконавчої влади, Головного управління статистики у Хмельницькій області, Хмельницької обласної ради, інші інструктивні та нормативно-правові документи, особисті обстеження автора, дані статистичної звітності й аналітичних обстежень результатів діяльності підприємств, довідкові матеріали, публікації періодичних видань, науково-практичних конференцій, спеціальна економічна література.

Наукова новизна одержаних результатів. Найсуттєвішими результатами дослідження, що формують наукову новизну, є такі:

набули подальшого розвитку

- наукові підходи до систематизації і розробки механізму і програми державної підтримки підприємницької діяльності в умовах кризи, які спрямовані на поживлення економічних процесів, фінансову стабілізацію та макроекономічну динаміку, що виявляється в зростанні валового внутрішнього продукту та збільшенні надходжень до державного бюджету.

Практичне значення одержаних результатів полягає у систематизації наукового підходу до формування механізму і програми державної підтримки підприємницьких структур в області, що сприятиме сталому розвитку територій у довгостроковій перспективі.

Результати наукового дослідження впроваджено у діяльність Кам'янець-Подільського управління ГУ ДПС у Хмельницькій області (Довідка від 16.03.2020 р.).

Апробація результатів дослідження Матеріали наукового дослідження, його основні результати та їх практичне застосування, оприлюднені на Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти: «Тенденції та перспективи розвитку економіки, підприємництва, торгівлі, біржової діяльності в умовах глобалізації» (Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 21 листопада 2019 р.); V Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми управління та

адміністрування: теоретичні і практичні аспекти» (Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 6 травня 2020 року).

Публікації. Основні результати дослідження викладені у 3 наукових працях обсягом 0,38 друк. арк.

Структура та обсяг наукової роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний обсяг роботи становить 20 сторінок комп'ютерного тексту. Робота містить 5 рисунків, 5 додатків, які містять 3 таблиці і 1 рисунок. Список використаних джерел містить 15 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Цілеспрямована державна підтримка малого підприємництва має виключно важливе значення для економіки України. Необхідно зазначити, що формально державна підтримка малого підприємництва вже кілька років визначається в урядових документах як один із головних напрямів економічної реформи. Про це свідчать, зокрема, прийняття Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» (2013 р.).

Але слід зазначити, що зроблено лише перші, не завжди правильні та послідовні кроки по шляху формування цілісної політики підтримки малого підприємництва і створення механізмів її реалізації. Деякі заходи державного регулювання мають суперечливий характер, основні напрями підтримки фактично не забезпечені ресурсами. Усе це потребує чіткішого наукового підходу до формування державної політики підтримки та розвитку підприємництва.

До основних *чинників*, що зумовлюють формування державної політики підтримки малого і середнього підприємництва, слід віднести:

По-перше, підприємництво як складова приватного сектору економіки досі перебуває в нашій країні у процесі становлення. насамперед це стосується безпосередньо малого підприємництва. По-друге, підприємництво є структуроутворюючим елементом ринкової економіки. Здатність малого підприємництва до структуроутворення ринку висуває завдання його становлення серед пріоритетних (першочергових) заходів економічної політики України. По-третє, підприємництво є провідним сектором ринкової економіки, найбільш масовим, динамічним та гнучким. По-четверте, державна підтримка малого підприємництва не обов'язково пов'язана з додатковими фінансовими видатками. Головне полягає у визначенні правових та економічних засад розвитку підприємництва, встановленні відповідних законодавчих прав та

гарантій, а також в усуненні (ліквідації) адміністративних бар'єрів, що перешкоджають становленню та розвитку малого підприємництва. По-п'яте, необхідність державної підтримки полягає в тому, що підприємство, незважаючи на його вагомні переваги, є сектором економіки, найвразливішим до таких несприятливих факторів, як інфляція, національний карантин, циклічні коливання, податковий тиск, фінансові труднощі й конкуренція великих корпорацій тощо.

Метою державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є: створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва; забезпечення розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва з метою формування конкурентного середовища та підвищення рівня їх конкурентоспроможності; стимулювання інвестиційної та інноваційної активності суб'єктів малого і середнього підприємництва; сприяння провадженню суб'єктами малого і середнього підприємництва діяльності щодо просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на внутрішній і зовнішній ринки; забезпечення зайнятості населення шляхом підтримки підприємницької ініціативи громадян.

Принципами державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є: ефективність підтримки малого і середнього підприємництва; доступність отримання державної підтримки суб'єктами малого і середнього підприємництва; забезпечення участі представників суб'єктів малого і середнього підприємництва, громадських організацій, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього підприємництва, у формуванні та реалізації державної політики в зазначеній сфері; створення рівних можливостей для доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва, що відповідають вимогам, передбаченим загальнодержавними, регіональними та місцевими програмами розвитку малого і середнього підприємництва, до участі у виконанні таких програм та для отримання державної підтримки; ефективність використання бюджетних

коштів, передбачених для виконання зазначених програм; відкритість і прозорість проведення процедур надання державної підтримки; доступність об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва для всіх суб'єктів малого і середнього підприємництва [9].

Розглянута на рис. 1 класифікація дає змогу вибрати оптимальний варіант державної підтримки з урахуванням масштабів і глибини економічних наслідків кризи, визначити галузеву пріоритетність та спосіб застосування відповідних інструментів підтримки для усунення найбільш вразливих загроз розвитку підприємництва та макроекономічної стабільності.

Рис. 1. Класифікація видів державної підтримки підприємницької діяльності
Джерело: [3, 4].

Вважаємо, що масштаби та результативність державної підтримки підприємництва в умовах кризи залежать від стану та рівня розвитку економіки країни, стратегії розвитку, яку обирає держава, особливостей економічного, політичного та інституційного характеру.

Основними напрямками державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні є:

1) удосконалення та спрощення порядку ведення обліку в цілях оподаткування;

2) запровадження спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів малого підприємництва, що відповідають критеріям, встановленим у податковому законодавстві;

3) залучення суб'єктів малого підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення постачання продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб;

4) забезпечення фінансової державної підтримки малих і середніх підприємств шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо;

5) сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва;

6) гарантування прав суб'єктів малого і середнього підприємництва під час здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

7) сприяння спрощенню дозвільних процедур та процедур здійснення державного нагляду (контролю), отримання документів дозвільного характеру для суб'єктів малого і середнього підприємництва та скороченню строку проведення таких процедур;

8) організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого і середнього підприємництва;

9) впровадження механізмів сприяння та стимулювання до використання у виробництві суб'єктами малого і середнього підприємництва новітніх технологій, а також технологій, які забезпечують підвищення якості товарів (робіт, послуг) [9].

Фінансова державна підтримка надається за рахунок державного та місцевих бюджетів. Основними видами фінансової державної підтримки є:

1) часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва;

2) часткова компенсація лізингових, факторингових платежів та платежів за користування гарантіями;

- 3) надання гарантії та поруки за кредитами суб'єктів малого і середнього підприємництва;
- 4) надання кредитів, у тому числі мікрокредитів, для започаткування і ведення власної справи;
- 5) надання позик на придбання і впровадження нових технологій;
- 6) компенсація видатків на розвиток кооперації між суб'єктами малого і середнього підприємництва та великими підприємствами;
- 7) фінансова підтримка впровадження енергозберігаючих та екологічно чистих технологій [9].

Отже, під державною підтримкою слід розуміти, з одного боку, державне регулювання цього сектору економіки, що передбачає насамперед свідоме формування державними структурами правових, економічних та організаційних умов становлення і розвитку малого підприємництва, а, з іншого боку, — створення стимулів, використання матеріальних і фінансових ресурсів, які залучаються у сферу малого підприємництва на пільгових засадах або безоплатно [1,2].

Наші дослідження показали, що державне регулювання економіки та підприємницька діяльність є взаємозумовленими процесами, що відображають взаємодію мікро- та макроекономічної складових цілісності національної економіки. Підприємницька діяльність розглядається як особливий тип поведінки й економічного мислення, якому властиві організованість і раціональність, самостійність і відповідальність, ініціативність та інноваційність, цільова спрямованість і ризикованість. Реалізація цих ознак можлива лише за відповідного регуляторного інституціонального середовища, державного регулювання, а в умовах кризи – ще й вагомої державної підтримки підприємництва. Складність і суперечливість державної підтримки підприємництва зумовлена багатогранністю його форм прояву: як організаційного фактору виробництва, як специфічного виду діяльності, як суб'єкта та об'єкта господарювання та як суспільного феномену.

РОЗДІЛ 2

СТАН РОЗВИТКУ ТА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ОБЛАСТІ

У ході аналітичної роботи визначено внутрішні (сильні та слабкі сторони) та зовнішні (сприятливі можливості та загрози) чинники, що характеризують умови розвитку Хмельницькій області (дод. А табл. А.1).

Результати аналітичного огляду стану і рівня використання потенціалу малого і середнього підприємництва Хмельницької області наведено у дод. Б.

Стан розвитку підприємництва за підсумками 2018 року характеризується наступною динамікою основних фінансово-економічних показників діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу. За даними Головного управління Державної фіскальної служби в області на початок 2019 року в регіоні налічуватиметься 66,0 тис. суб'єктів малого та середнього підприємництва, у тому числі 52,9 тис. осіб – суб'єкти підприємницької діяльності-фізичних осіб (рис. 2.1).

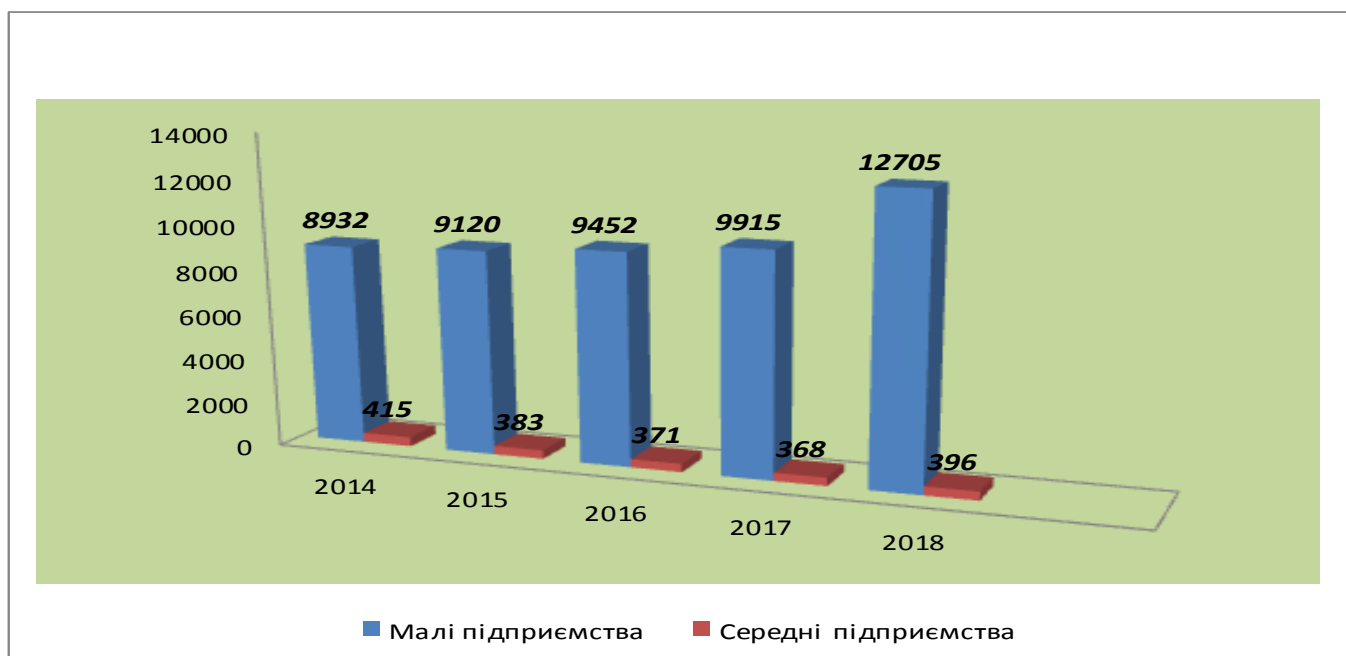

Рис. 2.1. Динаміка малих та середніх підприємств протягом 2014-2018 рр.
Джерело: дані Хмельницької обласної ради.

Після різкого скорочення приватних підприємців у 2017 році на 1,8 тис.

осіб до кінця 2018 року отримано приріст на 2,2 тис. осіб. У малому та середньому бізнесі зайнято 187,6 тис. осіб.

Кількість малих підприємств на 10 тис. наявного населення області становила 51 одиниця, середніх підприємств – 3 одиниці. Розподіл кількості малих та середніх підприємств на території області у розрахунку на 10 тис. наявного населення представлено картою-схемою (Дод. В рис. В.1).

За 2018 рік суб'єктами малого бізнесу до зведеного бюджету було сплачено 2650,0 млн. грн., що на 173,5 тис. грн. або 7,0% більше ніж у 2017 році, суб'єктами середнього бізнесу – 2300,0 млн. грн. (на 314,0 тис. грн. більше або на 15,8 %) (рис. 2.2).

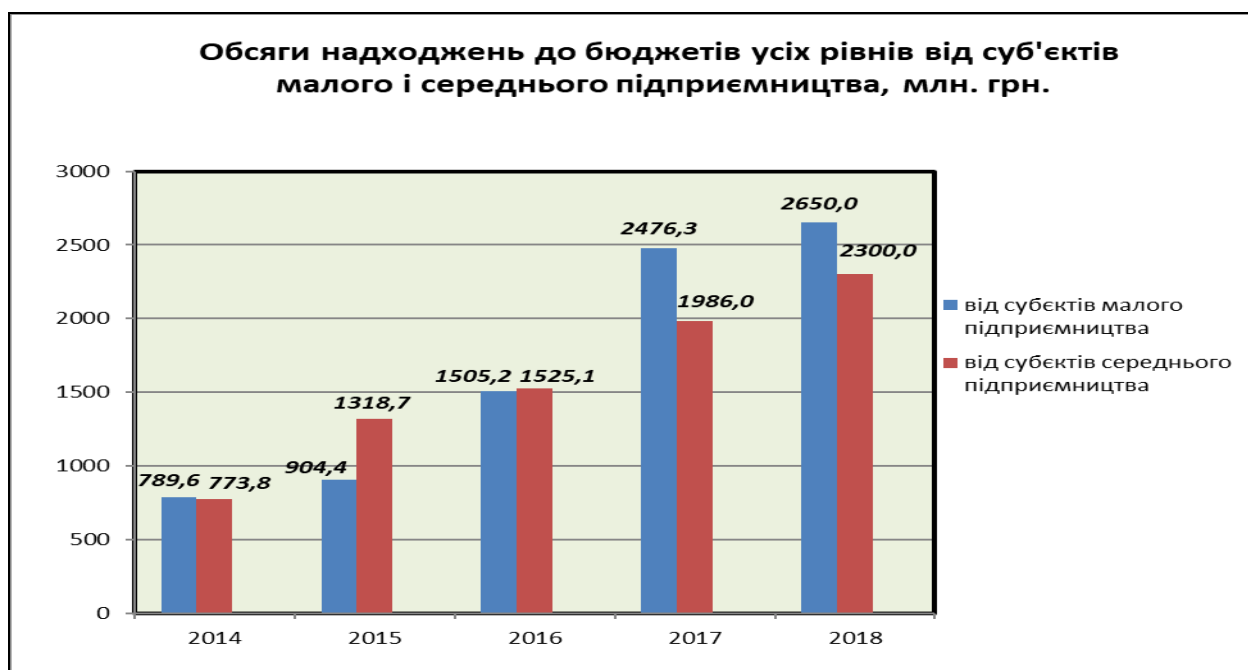

Рис. 2.2. Обсяги надходжень до бюджетів усіх рівнів від суб'єктів малого і середнього підприємництва, млн грн

Джерело: дані Хмельницької обласної ради.

Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування, порівняно із відповідним періодом 2017 року збільшилася на 1549 осіб (на 3,5%) та становить 45,5 тис. осіб. За очікуваними даними загальна сума сплаченого ними протягом 2018 року єдиного податку становитиме біля 700,0 млн. грн., що у 1,5 рази більше у порівнянні з минулим роком.

Одним із аспектів державної підтримки малого та середнього підприємництва є його фінансова підтримка, зокрема, шляхом пільгового кредитування через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Хмельницькій області за рахунок обласного бюджету. Рішенням сесії Хмельницької обласної ради від 22 грудня 2017 року № 34-17/2017 “Про обласний бюджет на 2018 рік” та від 27 березня 2018 року № 45-18/2018 “Про внесення змін до обласного бюджету на 2018 рік” передбачено кошти у сумі 3417,8 тис. грн. для пільгового кредитування суб’єктів підприємництва, які здійснюють діяльність у пріоритетних галузях економіки області, за рахунок обласного бюджету через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Хмельницькій області. Протягом 2018 року надано фінансову допомогу 6-м суб’єктам підприємництва на суму 2,65 млн. грн. для реалізації бізнес-проектів у пріоритетних напрямках діяльності суб’єктів малого та середнього підприємництва. З метою стимулювання роботодавців до створення нових робочих місць та працевлаштування безробітних громадян, зокрема, недостатньо конкурентоспроможних на ринку праці, у 2018 році відшкодовано єдиного соціального внеску 247 роботодавцям за працевлаштування 378 безробітних на нові робочі місця. Для організації підприємницької діяльності протягом 2018 року обласним центром зайнятості 67 безробітним виплачено одноразову допомогу у загальній сумі 1149,1 тис. гривень [6,7,11].

Не зважаючи на те, що протягом останніх років з боку держави та місцевої влади забезпечено низку позитивних кроків зі спрощення ведення підприємницької діяльності (реформування та вдосконалення системи надання адміністративних послуг, завершення передачі на місця повноважень з державної реєстрації юридичних та фізичних осіб, речових прав на нерухоме майно, оптимізація дозвільних процедур у сфері господарської діяльності та процес започаткування підприємницької діяльності), слід відзначити, що поряд з позитивними зрушеннями, які були досягнуті, у розвитку підприємництва мають місце проблеми, які залишаються актуальними:

- високий рівень “тінізації” підприємницької діяльності та трудових відносин роботодавців з найманими працівниками;
- посилення акценту на покарання (штрафи й санкції) за порушення трудового законодавства на протипагу заходам попередження відповідних порушень;
- наявність значної кількості нормативно-правових актів, які суперечать одне одному та створюють підґрунтя їх подвійного трактування;
- обмеження можливостей суб’єктів підприємництва щодо фінансування модернізації та технічного переоснащення виробництва за рахунок кредитних та власних коштів;
- недосконалість системи митних процедур та системи оподаткування;
- недосконалість та обтяжливність для бізнесу системи адміністрування податків [16];
- неконтрольованість імпорту та відсутність нормативної бази захисту внутрішнього ринку від контрабанди товарів;
- гальмування процесів подолання корупції, яка є однією з ключових причин уповільнення зростання приватного сектору;
- недостатній рівень реального партнерства між бізнесом, органами місцевого самоврядування та виконавчої влади на рівні районів;
- відсутність ефективних механізмів протидії монополіям, особливо у сфері агропромислового комплексу у сільських населених пунктах [6];
- нестача кваліфікованих кадрів (особливо робітничих професій) на регіональному ринку праці [14,15];
- стрімке поглиблення міграційних процесів, наслідком чого є втрата регіоном трудових ресурсів;
- невирішеність проблеми відповідності кваліфікації кадрів, які готують заклади вищої та професійно-технічної освіти, реальним потребам бізнесу;
- неефективний фінансовий менеджмент на рівні об’єднаних територіальних громад [9,13-15].

РОЗДІЛ 3

ПРОГРАМА І МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ОБЛАСТІ

За результатами проведеного SWOT-аналізу державної підтримки підприємницької діяльності Хмельницької області в умовах фінансово-економічної кризи виявлено її неефективність, оскільки сума балів втрат і загроз має вищий рівень, ніж сума балів вигод і можливостей (дод. Д, табл. Д.1). Виявлено наступні чинники низької результативності державної підтримки підприємницької діяльності: високий рівень оподаткування підприємств; відсутність ефективних механізмів кредитування та страхування суб'єктів підприємництва; загрозливий розвиток корупції та бюрократизму; недоступність бізнес-освіти для персоналу малих підприємств; відсутність соціальних гарантій; складний процедурний механізм і непрозорість отримання державної підтримки; неефективність використання коштів за державними програми підтримки; відсутність стимулів для розвитку інноваційного підприємництва; скорочення обсягів державної підтримки внаслідок дефіциту бюджету; відсутність моніторингу та контролю за діяльністю підприємств, які отримали державну підтримку.

Нами висвітлено трансмісійний механізм впливу складових державної підтримки підприємницької діяльності в умовах кризи на пожвавлення економічних процесів, фінансову стабілізацію та макроекономічну динаміку, що виявляється в зростанні валового внутрішнього продукту та збільшенні надходжень до державного бюджету (рис. 3.1). Наведені показники характеризують ефективність державної підтримки підприємницької діяльності, як на макроекономічному рівні, тобто враховують ефективність бюджетних програм, так і на мікроекономічному рівні, тобто ефективність підтримки бізнес-проектів підприємств. Використовуючи зазначену методику, здійснено розрахунки на базі звітних даних Українського фонду підтримки підприємництва, що демонструє неефективність заходів державної підтримки

суб'єктів малого підприємництва (рис. 3.2).

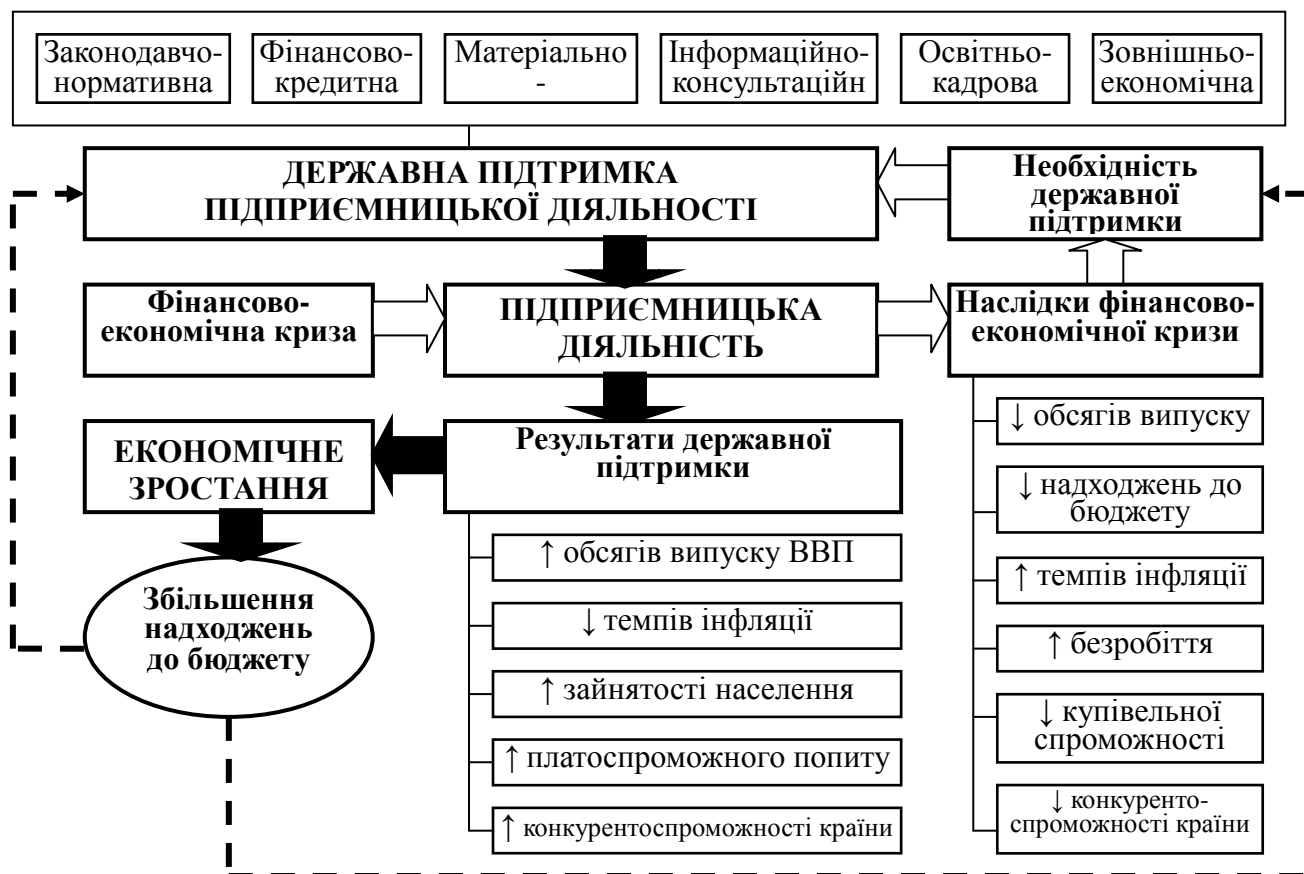

Рис. 3.1. Трансмiсійний механiзм державної пiдтримки пiдприємництва в умовах кризи

*Складено на основi [5].

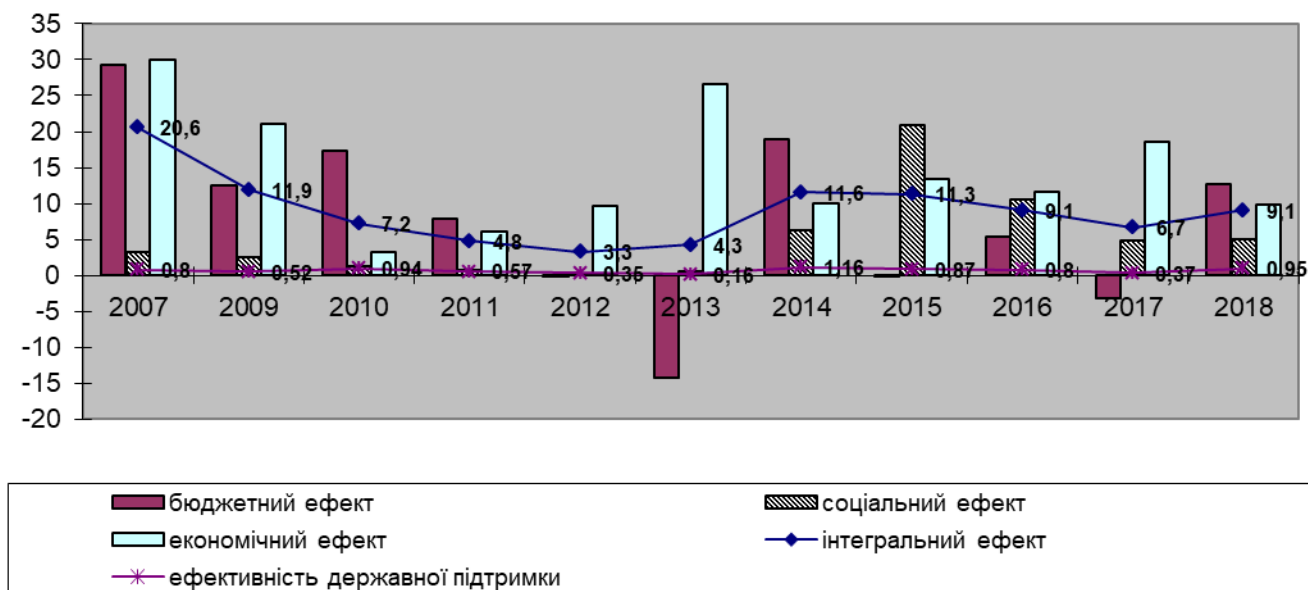

Рис. 3.2. Інтегральна ефективність від надання державної підтримки суб'єктам малого підприємництва*

*Розраховано на основi Звітiв Українського фонду пiдтримки пiдприємництва.

З'ясовано, що на інтегральну ефективність найбільше впливають соціальний та економічний ефекти, що свідчить про мультиплікативну віддачу наданих коштів для підтримки малого підприємництва. Так, у 2018 році суб'єктам малого бізнесу було надано фінансової підтримки на суму 13058,1 тис. грн., в результаті чого приріст чистого прибутку підприємств склав 340,81 тис. грн. або 3% від розміру підтримки, та створено 1668 нових робочих місць. Бюджетний ефект за ряд років має від'ємне значення, що свідчить про перевищення приросту витрат бюджету внаслідок надання підтримки над приростом доходів бюджету від надання підтримки. Це має негативний вплив на величину інтегрального ефекту.

Програма розвитку малого і середнього підприємництва Хмельницької області на 2021-2022 роки являє собою комплекс заходів, спрямованих на створення правових, фінансових, соціально-економічних, організаційно-господарських та інших умов розвитку підприємництва в області, стане складовою частиною щорічних програм соціально-економічного розвитку області та функціонально пов'язана зі Стратегією регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2030 роки. Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми наведені у дод. Е.

Перелік пріоритетних завдань Програми: забезпечення прагматичного підходу до регулювання підприємницької діяльності; залучення суб'єктів підприємництва та їх громадських об'єднань до формування та реалізації державної політики розвитку та підтримки підприємництва; створення чітких і прозорих механізмів регулювання підприємницької діяльності, які б забезпечували впровадження послідовних та орієнтованих на досягнення конкретних цілей регулювань з одночасним скороченням витрат на їх виконання; максимальна оптимізація та спрощення системи надання адміністративних послуг, у тому числі у сфері видачі документів дозвільного характеру на чітко визначених правових засадах, підвищення їх якості, створення сприятливих і доступних умов для реалізації фізичними і юридичними особами прав на одержання таких послуг; стимулювання

підприємницької ініціативи за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, залучених фінансових, майнових, трудових та інтелектуальних ресурсів; зменшення диспропорції в соціально-економічному розвитку територій області, розвиток малого і середнього підприємництва в малих містах та сільській місцевості; створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій; підвищення конкурентоспроможності, ефективності місцевого виробника та його експортного потенціалу з врахуванням вимог Угоди про асоціацію з Європейським Союзом; подальше формування розвинутої інфраструктури підтримки підприємництва, зорієнтованої на надання комплексних та доступних послуг; забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для сфери підприємництва.

Отже, пріоритетними напрямками державної підтримки підприємницької діяльності повинні бути: перехід на інноваційну модель розвитку економіки, модернізація виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, запобігання впливу міжнародної фінансової кризи на розвиток економіки. Реалізувати зазначене в роботі пропонується шляхом забезпечення розвитку державно-приватного партнерства як інструменту залучення інвестицій; утворення малих інноваційних підприємств; створення з урахуванням міжнародного досвіду фондів підтримки малих і середніх інноваційних підприємств, венчурних фондів; упровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій; створення системи фінансової підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності, запровадження механізму здешевлення кредитів і заохочення комерційних банків до кредитування інвестиційних та інноваційних проєктів; забезпечення розвитку інноваційної інфраструктури.

ВИСНОВКИ

1. Основними завданнями державної політики розвитку малого підприємництва є: забезпечення зростання внутрішнього валового продукту за рахунок діяльності суб'єктів малого підприємництва; залучення суб'єктів малого підприємництва до розв'язання соціально-економічних проблем на державному і регіональному рівнях; удосконалення структури малого підприємництва; створення конкурентного середовища; підвищення технологічного рівня виробництва малих підприємств; заохочення розвитку малих підприємств у пріоритетних галузях і на територіях пріоритетного розвитку; створення нових робочих місць, зменшення безробіття; сприяння максимальній самореалізації громадян у підприємницькій діяльності; формування соціального прошарку власників і підприємців.

2. Аналіз кількості малих підприємств і мікропідприємств на 10 тис. наявного населення показав позитивну динаміку їх кількісного зростання за період 2011-2018 рр.. Одним із аспектів державної підтримки малого та середнього підприємництва є його фінансова підтримка, зокрема, шляхом пільгового кредитування через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Хмельницькій області за рахунок обласного бюджету. Рішенням сесії Хмельницької обласної ради від 22 грудня 2017 року № 34-17/2017 “Про обласний бюджет на 2018 рік” та від 27 березня 2018 року № 45-18/2018 “Про внесення змін до обласного бюджету на 2018 рік” передбачено кошти у сумі 3417,8 тис. грн. для пільгового кредитування суб'єктів підприємництва, які здійснюють діяльність у пріоритетних галузях економіки області, за рахунок обласного бюджету через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Хмельницькій області. Протягом 2018 року надано фінансову допомогу 6-м суб'єктам підприємництва на суму 2,65 млн. грн. для реалізації бізнес-проектів у пріоритетних напрямках діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва.

3. Трансмісійний механізм впливу складових державної підтримки

підприємницької діяльності в умовах кризи спрямований на поживлення економічних процесів, фінансову стабілізацію та макроекономічну динаміку, що виявляється в зростанні валового внутрішнього продукту та збільшенні надходжень до державного бюджету. Основними напрямками державної підтримки малого і середнього бізнесу мають бути: ефективне та досконале правове забезпечення, що має передбачити законодавче закріплення шляхів реалізації фінансово-кредитного та організаційно-консультативного напрямів державної підтримки з подальшим втіленням цих положень у регіональних програмах підтримки підприємницької діяльності; фінансово-кредитна підтримка, що реалізується за допомогою прямих і непрямих форм; встановлення системи гарантованого доступу підприємців до кредитних ресурсів, створення різноманітних державних програм підтримки банківських установ, які кредитують малий і середній бізнес; організаційно-консультаційне забезпечення, яке реалізується за допомогою розгалуженої інфраструктури розвитку підприємництва, що сприятиме інформаційному та консультаційному обслуговуванню підприємців завдяки існуванню розширеної мережі організацій, що містить організацію державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації підприємців, залучення їх до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гой І.В., Смелянська Т.П. Основи підприємницької діяльності. Навчально-методичний посібник. Хмельницький, 2012. 245 с.
2. Варналій З.С., Панасюк О.В. Стан, проблеми та перспективи податкового стимулювання суб'єктів підприємництва в умовах дії Податкового кодексу України. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. 2013. №148. С. 11-15.
3. Васильків Т.Г. Удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності в Україні. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1 (10). С. 145-150.
4. Данилишин Б.М., Кондрашов О.М. Державна підтримка та податкове регулювання підприємницької діяльності в Україні: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2010. 296 с.
5. Карлін М. І. Правові основи підприємництва: Навч. посіб. / 2-е вид., випр. і доповн. К.: Кондор, 2011. 368 с.
6. Ключник А. В. Формування і розвиток економічного потенціалу сільських територій України : моногр. Миколаїв : Дизайн та поліграфія, 2011. 468 с.
7. Куртик А. Ретроспективний аналіз еволюції державного менеджменту [Текст]. *Тенденції та перспективи розвитку економіки, підприємництва, торгівлі, біржової діяльності в умовах глобалізації* : зб. тез Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. молодих вчених та здобувачів вищої освіти (Кам'янець-Подільський, 21 листопада 2019 року). Кам'янець-Подільський, 2019. С. 265-269.
8. Куртик А. Політика залучення інвестицій в регіональний розвиток [Текст]. *Тенденції та перспективи розвитку економіки, підприємництва, торгівлі, біржової діяльності в умовах глобалізації* : зб. тез Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. молодих вчених та здобувачів вищої освіти (Кам'янець-Подільський, 21 листопада 2019 року). Кам'янець-Подільський, 2019. С. 269-274.
9. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього

підприємництва в Україні зі змінами згідно закону № 540-IX від 30.03.2020: Закон України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>

10. Серант А.Й. Роль місцевих органів влади у формуванні стратегії сталого розвитку територіальної громади. Вісник державної служби України. 2010. №1. С.36-40.

11. Статкевич А. Державна підтримка вітчизняного малого бізнесу: стан та перспективи [Текст]. *Актуальні проблеми управління та адміністрування: теоретичні і практичні аспекти* : зб. тез V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти (Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 6 травня 2020 року). Кам'янець-Подільський, 2020. С. 516-519.

12. Семенишин І. Механізми державного управління у розвитку підприємницької діяльності в Україні. *Актуальні проблеми управління та адміністрування: теоретичні і практичні аспекти* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти до 100 річчя із часу заснування Подільського державного аграрно-технічного університету. 21 травня 2019 р. Кам'янець-Подільський, 2019. С. 363-367.

13. Цигилик І.І., Криховецька З.М., Паневник Т.М. Основи підприємництва. Друге видання, перероблене та доповнене. / Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 224 с.

14. Чикуркова А.Д. Стратегії розвитку малих підприємницьких структур в Хмельницькій області. Економічний дискурс. 2016. №4. С. 74-81.

15. Чикуркова А.Д. Тенденції розвитку малих підприємницьких структур в Хмельницькій області. Сталий розвиток економіки. 2012. №4(14). С. 102-108.

16. Chykurkova A., Belko I. Current status and development of agribusiness in Ukraine. Buletinul Științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul / (ediție semestrială). Seria „Științe Economice”. Cahul, Republica Moldova. 2015. №2(14). P. 31-35.

Додаток А

Таблиця А.1

SWOT-аналіз Хмельницької області

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вигідне транспортне та географічне розташування регіону. 2. Наявність природних ресурсів, корисних копалин (глина, піски, торф, вапняки), низьке екологічне навантаження, у тому числі на ґрунти. 3. Розвинутий агропромисловий комплекс. 4. Наявність промислових підприємств різних галузей реального сектору економіки, в тому числі інноваційно активних. 5. Потужний потенціал туристичної галузі та багата історико-культурна спадщина. 6. Значна кількість підприємців, які швидко адаптуються у нових економічних умовах, наявність трудових ресурсів на ринку праці. 7. Наявність достатньої кількості освітніх установ та можливість перекваліфікації працівників. 8. Функціонування мережі центрів надання адміністративних послуг, які дозволяють проводити реєстраційно-дозвільні процедури за принципом організаційної єдності (сприяє започаткуванню та веденню підприємницької діяльності). 9. Наявність розгалуженої мережі банківських та інших фінансово-кредитних установ. 10. Налагоджена система оптово-роздрібно торгівлі. 11. Відсутність тиску з боку місцевої влади та її налаштованість на розвиток підприємництва, у тому числі шляхом ведення конструктивного діалогу з бізнесом через функціонування консультативно-дорадчих органів з питань ведення підприємницької діяльності. 12. Забезпечення прозорості, гласності, доступності та відкритості при здійсненні державної політики у сфері дерегуляції підприємницької діяльності. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низький рівень використання місцевих корисних копалин, природних, земельних та майнових ресурсів, придатних для ведення бізнесу. 2. Енерго- та ресурсозатратність виробництва у зв'язку зі зношеністю основних фондів. 3. Відсутність функціональних зв'язків між виробниками сільгосппродукції (у першу чергу, домогосподарствами) та переробними підприємствами і споживачами. 4. Нерівномірність розвитку малого бізнесу по територіях області. 5. Низький рівень іноземних та внутрішніх інвестицій, зокрема через відсутність державної гарантії інвестицій. 6. Тінізація бізнесу. 7. Високий рівень корупції у владних структурах. 8. Надлишкова бюрократизація адміністративних процедур, відсутність чітких критеріїв визначення їх вартості. 9. Відсутність стартового капіталу для започаткування бізнесу та брак обігових коштів для його розвитку. 10. Кредитування банківськими установами малих та середніх підприємств на загальних підставах та на короткі терміни. 11. Низька залученість місцевих наукових кадрів та дослідницької бази до економічного розвитку області, відірваність науки від виробництва. 12. Низький рівень використання інноваційних технологій, складність впровадження, а також відсутність економічної мотивації до інвестування у наукоємні проекти. 13. Низький рівень гармонізації українських стандартів з європейськими 14. Брак кваліфікованої робочої сили певних професій, особливо робітничих (невідповідність між попитом і пропозицією на місцевому ринку праці). 15. Слабка активність представників місцевих громадських організацій, об'єднань підприємців в обговоренні проектів нормативно-правових актів з питань регулювання підприємницької діяльності та їх пасивність в отриманні інформації та знань щодо чинного законодавства. 16. Занедбаність та руйнація значної кількості потенційних історично та архітектурно привабливих об'єктів, відсутність доступу до них, інформаційної та транспортної інфраструктури. 17. Відсутність системи формування органами місцевого самоврядування міжсекторного співробітництва (бізнес- влада-громада). 18. Низький рівень мотивації бізнесу до впровадження політики соціальної відповідальності.

Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Перетворення міст обласного та районного значення на міжрегіональні логістичні центри. 2. Наявний високий потенціал для ведення органічного сільськогосподарського виробництва. Можливість виробництва високоякісних продуктів харчування. Зростання попиту на екологічно чисту продукцію. 3. Зниження адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва, проведення аналізу чинних нормативно-правових актів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо їх відповідності принципам державної регуляторної політики. 4. Спрямування інвестицій в інновації, включаючи інвестиції в економію енергії та забезпечення екологічності, що сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності продукції в умовах адаптації до стандартів відповідно до вимог Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. 5. Пожвавлення залучення інвестицій завдяки удосконаленню механізму якісного обслуговування інвестора за принципом "єдиного інвестиційного вікна". 6. Можливі позитивні зміни у законодавстві, подальше скорочення видів діяльності, що підлягають ліцензуванню, кількості необхідних дозволів для започаткування бізнесу, оптимізація кількості контролюючих органів. 7. Створення сучасних елементів інфраструктури підтримки підприємництва, формування "кластерів", центрів субконтрактації для пошуку міжрегіональних та зарубіжних партнерів і укладення угод. 8. Формування стимулюючих механізмів ресурсної підтримки малого бізнесу шляхом надання пільг з податків і зборів (що належать до компетенції місцевої влади) балансоутримувачам і власникам, які надають нежитлові приміщення, недовантажені складські площі і промислові потужності суб'єктам підприємництва на пільгових умовах, або формують цільовий фонд. 9. Введення в експлуатацію технологічно перспективних виробничих потужностей в сільському господарстві та переробній галузі, залучення інвестицій для відновлення роботи підприємств, які призупинили діяльність. 10. Реформування галузі освіти у напрямку збільшення кількості та якості підготовки спеціалістів робітничих та інженерно-технологічних професій. 11. Зростання популярності сільського, зеленого, культурного, світоглядного, ділового туризму серед населення України та Європи. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ускладнення суспільно-політичної ситуації в країні та, як наслідок, зниження рівня інвестиційної привабливості. 2. Посилення ризику розбалансування валютного ринку на фоні зростання девальваційних очікувань у суб'єктів господарської діяльності, підігріті спекулятивними проявами на внутрішньому валютному ринку, та формування суттєвих проблем у банківській сфері. 3. Недоступність кредитних ресурсів через високу їх вартість. 4. Поглиблення диспропорцій між обсягами експорту та імпорту продукції місцевих виробників через низьку конкурентоздатність товарів та нестабільність кон'юнктури на світових ринках. 5. Підвищення вартості паливно-мастильних матеріалів (і, як наслідок, комунальних послуг та витрат на транспортування) та енергоносіїв. 6. Зростання структурного дисбалансу області (залежність економіки від роботи ХАЕС та сільськогосподарського сектора). 7. Загострення питання щодо реструктуризації боргів та заборгованостей, включаючи податок на додану вартість, а також виникнення нових заборгованостей. 8. Зниження купівельної спроможності населення. 9. Зволікання з прийняттям законодавчої бази, що регулює діяльність у галузі надання послуг сільського та зеленого туризму. 10. Зниження рівня зайнятості населення. 11. Відплив кваліфікованих кадрів за межі області. 12. Неможливість виконання передбачених програмами розвитку підприємництва заходів у повному обсязі через недостатність коштів місцевих бюджетів. 13. Зниження рівня знань керівників суб'єктів підприємництва щодо чинної законодавчої бази основ ведення бізнесу.

Додаток Б

Аналітичний огляд стану і рівня використання потенціалу малого і середнього підприємництва в контексті забезпечення соціально-економічного розвитку Хмельницької області

За даними Хмельницької ОДА, за 2018 р. індекс промислового виробництва становив 104,8% (у відповідному періоді минулого року – 98,1%). У добувній та переробній промисловості обсяги випуску продукції збільшилися на 6 відсотків. Обсяги промислової продукції зросли у текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – на 42,3%, виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – на 13,0%, харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – на 12,8%, металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування – на 9,2%, виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічної діяльності – на 4,8%, у галузі машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування – на 2,4 відсотка.

До прикладу: у Старосинявському районі ведеться будівництво найбільшого у Європі заводу з переробки сої ТОВ “А.Т.К.”, де виготовлятиметься соєва олія вищого ґатунку та шрот для харчової промисловості. Загалом вклад інвестицій у підприємство становить 1,5 млрд. гривень. Планова потужність заводу – 1500 тон на добу загальна кількість працюючих має сягнути 205 осіб.

Підприємством ТОВ “Теофіпольська енергетична компанія” здійснюється будівництво біогазової установки з виробництва електроенергії з біогазу. Першу чергу будівництва введено у кінці вересня 2018 року. Це другий за величиною в Україні біогазовий комплекс потужністю 5,1 Мвт. Вже в найближчі місяці, після запуску другої черги потужністю 10,5 мВт, в Європі з’явиться найбільший комплекс, сумарна потужність якого становить 15,6 мВт.

Загалом промисловими підприємствами за січень-серпень 2017 року реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) майже на 25,0 млрд.грн., що на 28% більше ніж торік.

Щодо виробництва продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств, то воно зросло у порівнянні з минулим роком на 3,9%.

Так, агроформування області повністю завершили збирання ранніх зернових і зернобобових культур, валовий збір яких становить майже 2 млн. тонн при середній урожайності понад 56 ц з га, що є найвищим показником у державі. Продовжується збирання пізніх культур, таких як цукрові буряки, соя, соняшник, кукурудза. Агроформуваннями області закладається потужне підґрунтя до врожаю наступного року. Забезпечено посів озимих зернових культур на площі 128,6 тис. га (58% до прогнозу) та 54 тис. га озимого ріпаку.

Для розвитку сільського господарства підприємствами області проводиться робота з упровадження інвестиційних проектів за рахунок власних коштів. Так, з початку року проводяться роботи на 12 об’єктах з будівництва та реконструкції, зокрема у галузі рослинництва – 4, тваринництва – 7 та у сфері обслуговування сільськогосподарської техніки – 1 об’єкт. За звітний період

введено в дію 2 об'єкти.

У січні-серпні 2018 року вантажообіг підприємств транспорту області становив 1090,4 млн.ткм, що на 6,5% менше обсягу відповідного періоду минулого року. Перевезено 5515,7 тис. тонн вантажів, що на 5% менше ніж торік. Автомобільним та тролейбусним транспортом виконано пасажирооборот в обсязі 747,6 млн.пас.км, що на 2,1% більше обсягу відповідного періоду попереднього року. Послугами пасажирського транспорту скористалося 73,7 млн. пасажирів, що на 1,4% більше ніж торік.

У січні-червні 2018 року підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 3876,3 млн.грн. капітальних інвестицій, що у порівнянних цінах на 27,2% більше обсягу капітальних інвестицій за відповідний період минулого року.

Обсяг внесених з початку інвестування в економіку області прямих іноземних інвестицій на 01 липня 2018 року становив 167,4 млн.дол. США, що на 5,8% більше ніж на початок року. Інвестиції надійшли із 35 країн світу. У січні-серпні 2017 року обсяги експорту та імпорту товарів становили, відповідно, 264,3 та 269,3 млн.дол. США. У порівнянні з січнем-серпнем 2016 року експорт збільшився у півтора рази, імпорт – на 28,9 відсотків. Від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 5,0 млн. доларів.

Надходження податків, зборів та інших обов'язкових платежів до зведеного бюджету становили 5585,2 млн.грн., у тому числі до державного бюджету України – 2358,9 млн. гривень. До загального фонду місцевих бюджетів надійшло податків, зборів без урахування міжбюджетних трансфертів на суму 3381,1 млн.грн. або 107,5% до плану на 9 місяців 2017 року. Доходи загального фонду місцевих бюджетів області зросли на 35,6% або на 888,4 млн.грн. у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Місцеві бюджети отримали трансфертів з державного бюджету на суму 7698,5 млн.грн. або 97,1% до плану на звітний період.

Залишається стабільною цінова ситуація на ринку основних продовольчих товарів області. На 01 жовтня 2018 року ціни на більшість основних соціально важливих продовольчих товарів (19 позицій із 23) є нижчими ніж середні по Україні.

На кінець 2018 року в області через систему електронних державних закупівель ProZorro здійснено 19140 закупівель (за цим показником область посідає 10 місце). Стан розвитку підприємництва характеризується позитивною динамікою основних фінансово-економічних показників діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва.

За даними Головного управління Державної фіскальної служби в області на 01 липня 2018 року кількість діючих малих та середніх підприємств становить 10357 одиниць, від яких до бюджетів усіх рівнів надійшло 1,4 млрд. грн. податкових платежів. Органами Пенсійного фонду України в області проведено значну роботу з наповнення бюджету фонду власними коштами, своєчасного призначення, перерахунків та фінансування у повному обсязі пенсійних виплат, зменшення заборгованості зі сплати страхових внесків. До бюджету Головного управління Пенсійного фонду України в області забезпечено надходження

власних коштів на 2374,9 млн. гривень. На виплату пенсій спрямовано 6,4 млрд.грн., що на 538,7 млн.грн. більше (9,1%) ніж за відповідний період торік.

Також постійно проводиться робота щодо забезпечення своєчасної виплати заробітної плати, погашення заборгованості працівникам підприємств, установ та організацій усіх форм власності. Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника у січні-серпні 2018 року по області становила 5637 грн., що на 46,6% більше ніж за цей період торік. У серпні 2018 року розмір середньої заробітної плати відносно серпня 2017 року зріс на 45,7% і становив 5941,2 гривні. Заборгованість із виплати заробітної плати на 01 жовтня 2017 року становить 5,6 млн.грн. та зменшилася до вересня на 0,4 млн. гривень. З початку року повністю ліквідовано борги із заробітної плати на 9 підприємствах області на 813,6 тис. гривень.

Особливої уваги потребує питання легалізації виплати заробітної плати. З початку року залучено до офіційного працевлаштування 1068 громадян, які не були оформлені згідно з вимогами законодавства працедавцями і додатково мобілізовано до бюджету 4,7 млн.грн. єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, 3,8 млн.грн. податку на доходи фізичних осіб та 318,1 тис.грн. військового збору, у тому числі за результатами контрольної перевіркової роботи – 16,9 тис.грн. податку на доходи фізичних осіб та 21,4 тис.грн. єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

У 2018 році в області створено 4034 нових робочих місця або 53,9% до річного завдання. Крім того, приділялася увага розвитку галузі освіти. З метою покращення якості дошкільної освіти з початку року створено 262 додаткових місця для дошкільнят. Різними формами дошкільної освіти охоплено 96% дітей віком від 3 до 6 років.

Поступово запроваджується система опорних шкіл та їхніх філій, що мають не лише забезпечити якісну освіту, а й стати ядром сільської громади. З минулого навчального року функціонують 4 опорні заклади, а з 01 вересня цього року створено ще 7 таких шкіл. Для покращення матеріально-технічної бази закладів освіти із запланованих з місцевих бюджетів 52,5 млн.грн. вже освоєно 20,9 млн. гривень.

У медичних закладах області продовжувалася робота щодо оптимізації мережі закладів, які надають первинну медичну допомогу, зокрема наближення лікарських амбулаторій до місць проживання населення. У поточному році відкрито амбулаторії у Білогірському та Новоушицькому районах. Проводилися роботи щодо поліпшення стану будівель та приміщень медичних закладів. Продовжувалося будівництво дитячого відділення Шепетівської центральної районної лікарні.

Підсумовуючи можна сказати, що підсумки соціально-економічного розвитку Хмельниччини за 2018 р. свідчать про необхідність продовження активної роботи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації, а досягнуті позитивні результати дають можливість прогнозувати відновлення позитивної динаміки розвитку провідних галузей виробничої та соціальної сфери, що сприятиме підвищенню добробуту мешканців області.

Додаток В

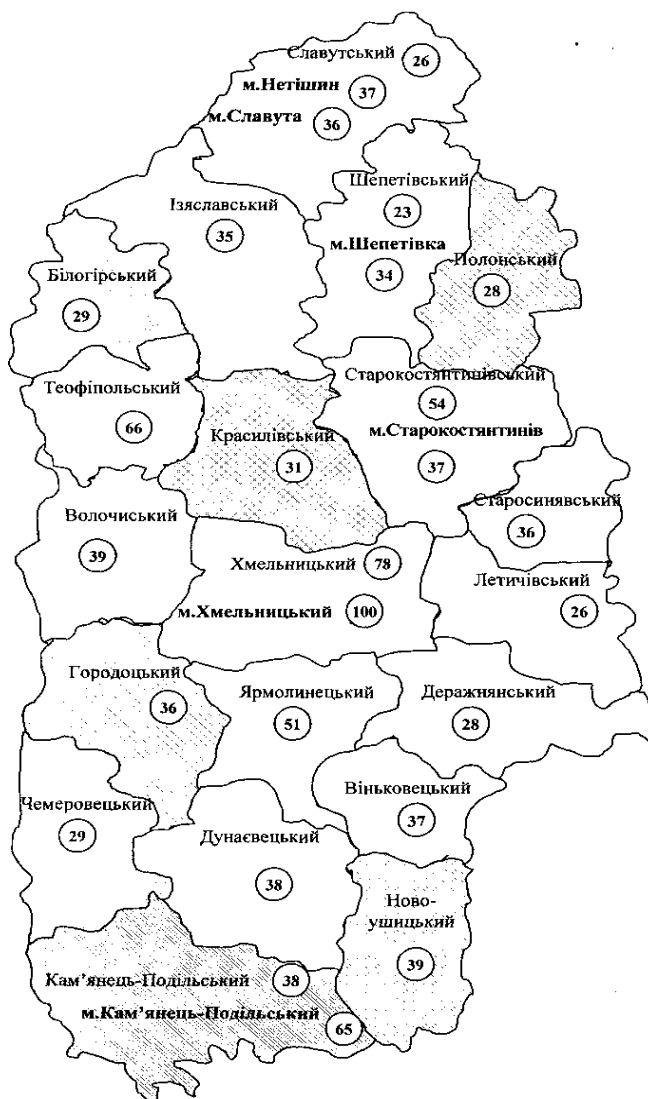

Рис. В.1. Кількість малих і середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення у 2018 р.

Джерело: дані Хмельницької обласної ради.

Додаток Д

Таблиця Д.1

**SWOT-аналіз державної підтримки підприємницької діяльності
Хмельницької області**

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Легкість реєстрації підприємницької діяльності. 2. Конкурентна вартість трудового ресурсу. 3. Висококваліфіковані трудові ресурси. 4. Започаткування процесів ефективного регулювання. 5. Успіх в усуненні бар'єрів у торгівлі, адаптація до стандартів ЄС. 6. Покращення в сфері державних закупівель. 7. Великий внутрішній ринок. 8. Спрощена система оподаткування. 9. Вигідне географічне розташування регіону. 10. Участь громадськості у формуванні державної політики. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неприятлива макроекономічна ситуація 2. Високий рівень корупції та регуляторного тиску. 3. Відсутність налагодженої координації між заінтересованими сторонами для задоволення потреб малого і середнього підприємництва. 4. Відсутність оцінки потреб малого і середнього підприємництва в освітніх послугах. 5. Відсутність доступного та довготривалого фінансування. 6. Низький рівень енергоефективності. 7. Низький рівень інтернаціоналізації малого і середнього підприємництва. 8. Високий рівень тіньової економіки. 9. Складності під час закриття підприємств. 10. Складності під час податкового адміністрування малого і середнього підприємництва. 11. Низький рівень купівельної спроможності населення.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримка з боку міжнародної спільноти. 2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та інші угоди про вільну торгівлю. 3. Стратегія сталого розвитку "Україна 2020" та комплексна програма реформування. 4. Подальший розвиток системи публічних закупівель. 5. Участь у рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій "Горизонт 2020" та програмі ЄС "Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (COSME) (2014—2020)". 6. Повноцінне використання можливостей Європейської мережі підприємств. 7. Високі темпи зростання інформаційно-телекомунікаційних технологій та інформатизації. 8. Спроможність банківським сектором кредитувати суб'єктів малого і середнього підприємництва. 9. Підвищення рівня енергоефективності 10. Підвищення рівня спроможності об'єднань підприємств. 11. Взаємодія заінтересованих сторін, які надають підтримку малому і середньому підприємництву. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Продовження геополітичної нестабільності на сході країни. 2. Повільне відновлення економіки або нові макроекономічні потрясіння. 3. Повільні темпи виконання програм реформування. 4. Непередбачувані зміни у законодавстві.

Джерело: дані Хмельницької обласної ради.

Додаток Е

Таблиця Е.1

Очікувані результати виконання Програми розвитку малого і середнього підприємництва Хмельницької області на 2021-2022 рр.

1	Загальна характеристика регіону	
	Площа території (тис. кв. км)	20,6 тис. кв. км.
	Кількість населення (тис. осіб)	1269,1 тис. осіб
	Специфіка	виробництво та переробка сільськогосподарської продукції, електроенергетика, машинобудування та металообробка, торгівля
2	Головний замовник Програми:	Хмельницька обласна державна адміністрація
	Головний розробник Програми:	Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури облдержадміністрації
	Співрозробники	Громадські об'єднання підприємців, структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади, наукові установи, установи та організації державної та комунальної форми власності, райдержадміністрації та органи місцевого самоврядування
3	Мета Програми	Спрямування дій органів місцевого самоврядування, суб'єктів малого підприємництва, громадських об'єднань підприємців на створення сприятливих умов для активізації підприємницької діяльності та поліпшення інвестиційного клімату за рахунок упровадження на місцевому рівні заходів із де бюрократизації та дерегуляції бізнесу; забезпечення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва та підвищення його ролі у вирішенні завдань прискореного соціально-економічного розвитку регіону; формування і впровадження ефективної системи його підтримки і захисту шляхом концентрації фінансових, матеріально-технічних ресурсів, виробничого і наукового потенціалу
4	Перелік пріоритетних завдань Програми:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спрощення податкового адміністрування для малого і середнього підприємництва. 2. Забезпечення розвитку ефективного державно-приватного діалогу. 3. Поглиблення децентралізації повноважень щодо надання адміністративних послуг та розширення повноважень органів місцевого самоврядування. 4. Сприяння соціальній відповідальності малого і середнього підприємництва. 5. Поглиблення процесу легалізації відносин у сфері зайнятості та оплати праці. 6. Зниження контролюючого тиску на мале і середнє підприємництво. 7. Стимулювання розвитку підприємництва за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, залучених фінансових, майнових та інтелектуальних ресурсів. 8. Створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій. 9. Створення позитивного іміджу підприємництва, вдосконалення системи інформаційно-консультаційного забезпечення суб'єктів малого та середнього підприємництва.

5	Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми в динаміці змін цільових показників:	Дані на початок дії Програми (прогноз за 2020 р.)	Очікувані показники (прогноз)	
			2021 рік	2022 рік
	Кількість діючих малих підприємств (одиниць)	12705	12884	13100
	Кількість діючих середніх підприємств (одиниць)	396	400	405
	Кількість зайнятих працівників у малому підприємстві (тис. осіб)	120,2	120,5	121,0
	Кількість зайнятих працівників у середньому підприємстві (тис. осіб)	67,4	68,3	68,9
	Кількість діючих фізичних осіб – підприємців (осіб)	52868	53770	54755
	Питома вага малих та середніх підприємств у загальному обсягу реалізації продукції (товарів, послуг) (відсотків)	86,9	88,0	89,4
	Надходження до бюджетів від суб'єктів малого підприємництва (млн. грн.)	2650,0	2900,0	3300,0
	Надходження до бюджетів від суб'єктів середнього підприємництва (млн. грн.)	2300,0	2800,0	3400,0
6	Терміни і етапи реалізації Програми	2021-2022 роки		
7	Джерела фінансування Програми	державний бюджет; обласний бюджет; місцеві бюджети; бюджет Фонду соціального страхування; інші джерела (кошти суб'єктів підприємництва, інвесторів, донорів міжнародної технічної допомоги тощо)		
8	Система організації контролю за виконанням Програми	Громадські об'єднання підприємців, структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні представництва центральних органів виконавчої влади, наукові установи, установи та організації, райдержадміністрації та виконкоми міських (міст обласного значення) рад, відповідальні за реалізацію запланованих Програмою заходів, забезпечують їх реалізацію у повному обсязі та у визначені терміни. Щоквартально, до 10-го числа місяця, що настає за звітним кварталом, відповідальні за реалізацію програмних заходів, інформують розробника Програми про стан виконання заходів для узагальнення та надання щоквартального звіту про хід виконання заходів Програми Міністерству економічного розвитку і торгівлі України.		

Джерело: дані Хмельницької обласної державної адміністрації та дослідження автора.